

ZAKON O UKREPIH ZA OBVLADOVANJE KRIZNIH RAZMER NA PODROČJU ELEKTRIČNE ENERGIJE

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina zakona)

(1) Ta zakon določa ukrepe za zmanjšanje uvozne odvisnosti pri oskrbi z energijo, pobiranje prispevkov od izjemnih dobičkov ter poročanje in evalvacijo ukrepov.

(2) Ta zakon določa tudi ukrepe za izvajanje Uredbe Sveta (EU) 2022/1854 z dne 6. oktobra 2022 o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije (v nadaljnjem besedilu: Uredbe Sveta (EU) 2022/1854).

2. člen (pomen izrazov)

Izrazi s področja energetike, ki niso opredeljeni s tem zakonom, imajo enak pomen, kot ga določajo predpisi s področja energetike.

II. UKREPI ZA ZMANJŠANJE UVOZNE ODVISNOSTI

3. člen (določitev ur konične obremenitve sistema in ugotavljanje zmanjšanja bruto porabe)

(1) Sistemski operater na podlagi urnih podatkov o prevzemu električne energije iz prenosnega omrežja za zadnjih pet zaporednih let opredeli urne koničnih obremenitev, ki ustrezajo najmanj 10% vseh ur v obdobju med 1. decembrom in 31. marcem, pri čemer upošteva porabo električne energije pri končnih odjemalcih in pri uporabnikih, ki uporabljajo električno energijo za shranjevanje v hranilnikih. Ocenjeno porabo električne energije v času konične obremenitve in obdobja konične obremenitve sistemski operater določi in objavi sedem dni pred tekočim mesecem.

(2) Za doseganje ciljev zmanjšanja bruto porabe sistemski operater dnevno ugotavlja odstopanje dejanskega prevzema od predvidenega dnevnega prevzema na prenosnem omrežju ter poroča o kumulativnem zmanjšanju.

(3) Ugotovljene ure konične obremenitve elektrooperater upošteva pri obračunu omrežnine za odjemalce na srednji in visoki napetosti, medtem ko se pri odjemalcih, katerim se daljinsko odčitava 15 minutna porabe električne energije, beleži poraba v času ur konične obremenitve za namene ugotavljanja učinkov ukrepov.

4. člen (zmanjšanje bruto porabe v koničnih urah)

(1) V mesecih od 1. decembra 2022 do 31. marca 2023 se porabo v koničnih urah, glede na konično porabo, ki jo brez upoštevanja učinka ukrepa za zmanjšanje konične porabe, napove sistemski operater, zmanjša za najmanj 5%.

(2) Konične ure v obdobju iz prejšnjega odstavka določi sistemski operater in sicer le za delovne dneve. Število koničnih ur v mesecu je vsaj 10 % vseh ur.

(3) Izvajalec aktivira pogodbe za znižanje porabe v času koničnih ur. Izvajalec aktivira toliko pogodb, kolikor je potrebno za doseganje zmanjšanja porabe v času koničnih ur za vsaj 5%, in sicer najprej cenejše pogodbe.

(4) Izvajalec ponudbe za znižanje konične porabe pridobi na javnem razpisu, za obdobje od začetka decembra 2022 do konca marca 2023. Na razpisu lahko sodelujejo trgovci, dobavitelji ali agregatorji in posamezni končni odjemalci s priključno močjo nad 100 kW. Izvajalec predpiše pogoje in zahteve za razpis, način izračuna izvedenega zmanjšanja, način obračuna za izvedeno zmanjšanje, obračun penalov za kršitev obvez. Izvajalec podatke o pretekli in tekoči porabi odjemalca pridobi od operaterja omrežja, na katerega je priključen odjemalec. V ponudbi dobaviteljev, trgovcev ali agregatorjev je lahko vključeno katerokoli primopredajno mesto, ne glede na priključno moč.

(5) Ponudbe za znižanje nanašajo na konkretne konične ure. Ponudniki lahko ponudijo poljubno znižanje, izraženo v MWh na uro. Ponudniki lahko ponudijo več ponudb za isto uro, po različnih cenah. Za eno ponudbo mora veljati ena cena. Izvajalec zbere ponudbe in jih razvrsti po zahtevani ceni na MWh.

(6) Izvajalec aktivira ponudbe, ki časovno in količinsko ustrezajo trenutni potrebi po zmanjšanju konične porabe za 5%. Za izvedeno zmanjšanje se izplača v ponudbi navedena cena za dejansko doseženo zmanjšanje porabe. Ponudnik ne sme porabe prenesti na drugo obdobje v istem mesecu, njegova mesečna poraba ne sme preseči povprečne porabe istega meseca v referenčnem obdobju, zmanjšane za izvedeno zmanjšanje.

(7) Izvajalec je sistemski operater. Izvajalec pridobi podatke o dejanskem odjemu in o skupnem zmanjšanju odjema od elektro operaterja.

5. člen

(zmanjšanje odjema v obdobjih kritične obremenitve omrežja)

(1) Za vzpodbujanje zmanjševanja odjema končnih odjemalcev v obdobjih kritične obremenitve omrežja (v nadaljevanju: KOO) se uvede mehanizem kompenzacije omrežnine.

(2) Upravičenci za kompenzacijo obveznosti iz omrežnine za prevzem električne energije so uporabniki sistema s priključno močjo večjo kot 43 kW.

(3) Intervale KOO za zmanjšanje porabe za referenčno obdobje določi sistemski operater.

6. člen

(mehanizem kompenzacije omrežnine)

(1) Upravičencem se za izvajanje ukrepov za zmanjšanje skupne mesečne neto porabe električne energije v obdobjih KOO za najmanj 5% v primerjavi s povprečno neto porabo električne energije v ustreznih mesecih in časovnih blokih referenčnega obdobja, prizna kompenzacija pri plačilu obveznosti iz omrežnine v obdobjih z zmanjšano tarifno postavko MT v referenčnem obdobju za delež zmanjšane neto porabe električne energije v obdobjih KOO.

(2) Do kompenzacije so upravičeni uporabniki katerih skupna ugotovljena mesečna neto poraba v obdobjih KOO je bila v enakovrednem deležu zmanjšanih količin premaknjena v obdobje z zmanjšano tarifno postavko MT in se njihova skupna neto poraba glede na opazovano referenčno obdobje ni povečala.

(3) Kompenzacija omrežnine se uveljavi za sorazmerni del obveznosti iz omrežnine upravičenca, glede na zmanjšan odjem količin upravičenca v obdobjih KOO, ki so bile iz obdobja KOO premaknjene v obdobje z zmanjšano tarifno postavko MT.

(4) Za ukrep iz i. člena tega zakona se kompenzacije omrežnine priznajo upravičencem za katere je bilo iz meritev v obračunskih merilnih točkah in glede na zgodovino meritev za preteklo obdobje kot ga opredeljuje UREDBA SVETA (EU) 2022/1854, ugotovljeno izpolnjevanje pogojev iz prvega odstavka tega člena.

(5) Evidence meritev v obračunskih merilnih točkah, ki so podlaga za preverjanje izpolnjevanja zahtevanih pogojev iz tega člena, zagotovi sistemskemu operaterju distribucijski operater.

7. člen
(zagotavljanje sredstev)

Sredstva za povrnitev dela omrežnine zaradi ugotovljene premaknjene porabe oziroma premika odjema električne energije iz obdobj KOO se zagotavljajo iz mase sredstev pridobljenih iz presežkov obvezne zgornje meje tržnih prihodkov in proračuna Republike Slovenije.

8. člen
(določitev omrežnine za hranilnike energije)

(1) Hranilniku električne energije, ki je priključen na omrežje neposredno in nima lastnega odjema, se obračuna omrežnina za prenosni oziroma distribucijski sistem v skladu z aktom agencije, ki določa obračunavanje omrežnine, in sicer v urah konične obremenitve sistema, po veljavnih tarifnih postavkah za obračunsko moč in za prevzeto električno energijo.

(2) Hranilniku električne energije iz prejšnjega odstavka se v urah konične obremenitve sistema ne obračuna omrežnina za prenos oziroma distribucijo, če v urah konične obremenitve na zahtevo elektrooperaterja zagotavlja sistemsko storitev.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek se hranilniku obračuna omrežnina za energijo za količine, ki presegajo realizirane količine za namene sistemske storitve v obračunskem intervalu, omejene z aktiviranimi količinami.

Oddelek: povečanje OVE

9. člen
(pomoč za pospeševanje uvajanja energije iz obnovljivih virov, shranjevanja in toplote iz obnovljivih virov)

(1) Za zmanjšanje odvisnosti od uvoza ruskih fosilnih goriv in razširitve razpoložljivosti energije iz obnovljivih virov se določa začasni ukrep finančnih pomoči za spodbujanje električne energije iz obnovljivih virov, obnovljivega vodika, bioplina in biometana iz odpadkov in ostankov, shranjevanja električne in toplotne energije ter toplote iz obnovljivih virov, ki se dodeljujejo kot državne pomoči v skladu s Sporočilom Komisije Začasni okvir za krizne ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu po agresiji Rusije proti Ukrajini (UL C št. 131 I z dne 24. 3. 2022, str. 1), nazadnje spremenjenim s Sporočilom Komisije Sprememba Začasnega okvira za krizne ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu po agresiji Rusije proti Ukrajini (UL C št. 280 z dne 21. 7. 2022, str. 1), ter nadaljnjimi spremembami (v nadaljnjem besedilu: začasni okvir).

(2) Pomoči se dodeljujejo v obliki neposrednih nepovratnih sredstev za naslednje projekte:

- za proizvodnjo električne energije ali shranjevanje električne ali toplotne energije – projekti z inštalirano močjo, enako 1 MW ali manj;
- za tehnologije za proizvodnjo toplote in plina – projekti z inštalirano močjo, enako 1 MW ali manj, ali ekvivalentni projekti;
- za proizvodnjo obnovljivega vodika – projekti z inštalirano močjo, enako 3 MW ali manj, ali ekvivalentni projekti;
- za proizvodnjo bioplina in biometana iz odpadkov in ostankov – projekti z inštalirano zmogljivostjo, enako 25000 ton/leto ali manj;
- za projekte v stoddstotni lasti MSP ali projekte skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov – projekti z inštalirano močjo 6 MW ali manj;
- za projekte v stoddstotni lasti malih podjetij in mikropodjetij ali projekte skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov, samo za proizvodnjo vetrne energije – projekti z inštalirano močjo, enako 18 MW ali manj.

(3) Ne glede na drugi odstavek 18. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 in 121/22 – ZUOKPOE) je dodeljevanje pomoči del dejavnosti in naloga gospodarske javne službe centra za podpore.

(4) Javne pozive za dodeljevanje pomoči izvaja center za podpore, pri čemer se pomoči ob izpolnjevanju pogojev začasnega okvira lahko dodelijo brez konkurenčnega postopka izbire projektov.

(5) Sredstva za pomoči se ne glede na četrti odstavek 16. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 in 121/22 – ZUOKPOE) zagotavljajo iz sredstev za izvajanje podpor centra za podpore.

(6) Vlada z uredbo in skladno z začasnim okvirom določi način odločanja centra za podpore o dodeljevanju pomoči, podrobnejše pogoje, tehnične specifikacije, vrste upravičencev do pomoči, intenzivnost pomoči, poročanje ter spremljanje izvajanja ukrepa.

10. člen (sprememba vrste podpore)

(1) Proizvajalci električne energije, ki so vključeni v podporno shemo na podlagi Uredbe o podporah električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 26/22) lahko ne glede na določbo enajstega odstavka 26. člena te uredbe namesto obratovalne podpore izberejo podporo, kot zagotovljen odkup, ne glede na preteklo obdobje od vključitve v podporno shemo.

(2) Proizvajalci električne energije, ki so vključeni v podporno shemo na podlagi Uredbe o podporah električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 37/09, 53/09, 68/09, 76/09, 17/10, 94/10, 43/11, 105/11, 43/12, 90/12, 17/14 – EZ-1 in 74/16) in Uredbe o podporah električni energiji, proizvedeni v soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 37/09, 53/09, 68/09, 76/09, 17/10, 81/10, 17/14 – EZ-1 in 74/16) lahko ne glede na določbo sedmega odstavka 18. člena uredbe oziroma šestega odstavka 16. člena uredbe namesto obratovalne podpore izberejo podporo, kot zagotovljen odkup, ne glede na preteklo obdobje od zadnje spremembe vrste podpore iz zagotovljenega odkupa v obratovalno podporo.

(3) Proizvajalci električne energije, ki jim bo vrsta podpore iz obratovalne podpore spremenjena v zagotovljen odkup na podlagi tega člena, lahko ponovno spremembo podpore v obratovalno podporo zahtevajo po dveh letih od spremembe v zagotovljen odkup.

11. člen (referenčna cena električne energije)

(1) Referenčna cena električne energije, ki se uporabi za določitev obratovalnih podpor, se ne glede na prvi odstavek 4. člena Uredbe o pravilih za pripravo napovedi položaja proizvodnih naprav na obnovljive vire energije in s soproizvodnjo toplote in električne energije z visokim izkoristkom na trgu z električno energijo (Uradni list RS, št. 194/21) za leto 2023 določi skladno z 6. členom Uredbe Sveta (EU) 2022/1854 in znaša 180 EUR/MWh.

(2) Ne glede na prvi odstavek 3. člena uredbe iz prejšnjega odstavka Agencija za energijo referenčno ceno električne energije za leto 2023 določeno skladno s tem členom objavi najkasneje 15. decembra 2022.

III. UKREPI KONTROLE CEN ENERGIJE IN ENERAGENTOV

12. člen (regulacijo variabilnega dela cene toplote iz daljinskega ogrevanja)

Vlada lahko zaradi zaostrenih razmer na energetskih trgih vsem ali posameznim distributerjem toplote z uredbo naloži obveznost, da skladno s 23. členom Zakona o oskrbi s toploto iz distribucijskih sistemov

(Uradni list RS, št. 44/22) največ za obdobje 6 mesecev oblikujejo tarifne postavke na način, da ne bo presežena določna tarifna postavka za posamezno tarifno skupino ali skupino odjemalcev.

13. člen
(upravičenci do subvencij za nakup lesnih peletov)

(1) Upravičenec ali upravičenka (v nadaljnjem besedilu: upravičenec) do subvencij za nakup lesnih peletov po tem zakonu je lahko fizična oseba, ki razpolaga z vgrajeno kurilno napravo za običajne potrebe oskrbe s toplotno energijo svojega gospodinjstva, ki kot gorivo uporablja lesne pelete. Količina subvencioniranih peletov za posameznega upravičenca ali naslov kurilne naprave v nobenem primeru za obdobje iz drugega odstavka tega člena ne sme presegati 3 tone.

(2) Upravičenec dokazuje nakup lesnih peletov z veljavnim računom, izdanim v obdobju od 1. 9. 2022 do 1. 3. 2023 na območju Republike Slovenije, ki ga predloži centru za podpore preko posebne spletne aplikacije. Originalni račun mora upravičenec hraniti še 5 let.

(3) Podrobnejša navodila za izpolnjevanje vloge oziroma pridobivanje subvencij za nakup lesnih peletov center za podpore objavi na svoji spletni strani.

(4) Upravičenec v spletno aplikacijo vnese svojo davčno številko in veljaven račun v elektronski obliki, ki je izdan na upravičenca, ter podatke o lokaciji vgrajene kurilne naprave in tehničnih specifikacijah glede moči te kurilne naprave. Upravičenec poda tudi izjavo, v skladu s katero pod kazensko in materialno odgovornostjo jamči, da razpolaga z napravo iz prvega odstavka tega člena. Upravičenec skladno z navodili centra za podpore iz prejšnjega odstavka tega člena predloži tudi druge dokumente, vključno s podatki oziroma dokazili o bančnem računu. Navedeno upravičenec stori po elektronski poti na način, da vlogo podpiše z digitalnim kvalificiranim potrdilom. Dokumente hrani center za podpore ter jih na zahtevo pristojnih služb posreduje.

(6) Upravičenec prejme subvencijo kot zmnožek: a.) razlike med z računom izkazano ceno lesnih peletov brez DDV, ki v nobenem primeru za namene izračuna subvencije ne sme presegati 450 EUR/t brez DDV, in povprečno referenčno ceno lesnih peletov za leto 2021 (brez DDV), povečano za 25%, (v EUR/t) in b.) količino peletov (v t).

$$S_{pel} = (C_{pel} - (1,25 * C_{ref2021})) * Q$$

Pri čemer je:

S_{pel} subvencija za nakup lesnih peletov (v EUR)

C_{pel} z veljavnim računom izkazana cena lesnih peletov (v EUR brez DDV/t); v primeru, da cena na računu presega 450 EUR brez DDV/t, se v formuli upošteva vrednost 450

$C_{ref2021}$ povprečna referenčna cena lesnih peletov za leto 2021 (v EUR brez DDV/t)

Q količina kupljenih lesnih peletov (v t)

(7) Center za podpore povprečno referenčno ceno lesnih peletov za leto 2021 (brez DDV) pridobi od Gozdarskega inštituta Republike Slovenije.

(8) Ne glede na drugi odstavek 18. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 in 121/22 – ZUOKPOE) je dodeljevanje subvencije del dejavnosti in naloga gospodarske javne službe centra za podpore.

(9) Ne glede na 20. člen Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19, 28/19, 66/19, 39/22 in 132/22 – odl. US) je za subvencije za nakup lesnih peletov upravičenec oproščen plačila dohodnine.

(10) Sredstva za subvencije se ne glede na četrty odstavek 16. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 in 121/22 – ZUOKPOE) zagotavljajo iz sredstev za izvajanje podpor centra za podpore.

14. člen
(oprostitev plačila kazni za primešavanje biogoriv za leto 2022)

Določbe 65. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Ur. l. RS št. 121/21 in 189/21) se za leto 2022 ne uporabljajo.

IV. POBIRANJE PRISPEVKOV OD IZJEMNIH DOBIČKOV

15. člen
(obvezna omejitev tržnih prihodkov)

(1) Prihodki od prodaje električne energije, proizvedene in prodane na trgu na debelo v Republiki Sloveniji, ki presegajo 180 evrov na MWh (v nadaljevanju: presežni prihodki), pripadajo proračunu Republike Slovenije.

(2) Zavezanci za plačilo presežnih prihodkov so proizvajalci električne energije, posredniki, ki v imenu proizvajalcev prodajajo elektriko, in dobavitelji, ki so v obdobju in poslih iz prvega odstavka tega člena dosegli prodajno ceno višjo od 180 evrov na MWh.

(3) Obveznost iz prvega odstavka velja za vse prodajne posle prodajalcev, ne glede na vrsto pogodbe, čas, tržni prostor sklenitve pogodbe ali kupca električne energije.

(4) Iz obveznosti plačila presežnega prihodka se izvzame elektrika, prodano na izravnalnem trgu, do katere so lahko upravičeni njeni prodajalci za dobavo v obdobju od uveljavitve tega zakona do 31. marca 2023.

(5) Zavezanci morajo obseg presežnih prihodkov ugotavljati mesečno za vse svoje proizvodne naprave oziroma za vse sklenjene posle in jih do konca naslednjega meseca nakazati v proračun Republike Slovenije na posebno namensko postavko proračuna.

(6) Zavezanci določijo presežne prihodke kot zmnožek prodane količine električne energije v MWh in razlike med pogodbeno ceno in zamejeno ceno v evrih na MWh. Če so posredniki in dobavitelji električno energijo za dobavo v obdobju iz prvega odstavka tega člena kupili na trgu na debelo po ceni višji od zamejene cene določijo presežne prihodke kot 95 odstotkov razlike med nabavno ceno in prodajno ceno.

16. člen
(določitev vrste elektrarn za katere velja omejevanje prihodkov)

(1) Omejitev tržnih prihodkov velja za prodajo električne energije, proizvedene iz naslednjih virov energije:

- a) vetra;
- b) sonca;
- c) geotermalne energije;
- d) vode, razen iz črpalnih hidroelektrarn;
- e) biomase (trdna ali plinasta biomasna goriva), razen biometana;
- f) odpadkov;
- g) jedrske energije;
- h) lignita;
- i) surove nafte in drugih naftnih derivatov;
- j) šote.

- (2) Omejitev tržnih prihodkov ne velja za prodajo električne energije, proizvedene iz naslednjih virov energije ali proizvodnih naprav:
- a) zemeljskega plina;
 - b) demonstracijskih naprav;
 - c) proizvodnih naprav, ki so v podporni shemi in prejemajo prihodke na podlagi odločbe o dodelitvi podpore, po kateri so upravičeni do podpore, ki presega najvišjo dovoljeno ceno iz prvega člena in
 - d) proizvodnih naprav z največjo nazivno močjo 500 kW.

17. člen

(odločba o izjemi za katero ne velja omejevanje prihodkov)

- (1) Proizvajalci, ki proizvajajo električno energijo iz virov energije določenih v prvem odstavku prejšnjega člena, in katerih lastna cena električne energije v določeni proizvodni napravi presega najvišjo dovoljeno ceno iz 20. člena, lahko za odobritev izjeme od 20. člena podajo vlogo z ustreznimi dokazili na Agencijo za energijo (v nadaljevanju: agencija), da ugotovi, ali z omejenimi prihodki na podlagi tega zakona lahko pokrivajo vse stroške proizvodnje v tej napravi.
- (2) V primeru, da agencija ugotovi vlogo, izda upravičencu za njegovo proizvodno napravo odločbo o izjemi pri omejevanju prihodkov, v kateri določi novo najvišjo ceno, na podlagi katere morajo zavezanci ugotavljati presežek prihodkov skladno z določbami petega odstavka prvega člena tega zakona.

18. člen

(zagotavljanje podatkov)

- (1) Zavezanci iz drugega odstavka 17. člena morajo vzpostaviti evidenco podatkov za vso električno energijo iz poslov iz prvega odstavka 17. člena na podlagi katere so določili presežne prihodke. Iz podatkov mora biti razvidno po kateri ceni je bila električna energija prodana, v kateri proizvodni napravi je bila proizvedena oziroma od katerega dobavitelja in na podlagi katere pogodbe in cene je bila nabavljena električna energija.
- (2) Za potrebe nadziranja izvajanja tega zakona morajo biti evidence na voljo davčni inšpekciji in pooblaščenim osebam agencije.

19. člen

(presežni prihodki od prezasedenosti)

- (1) Presežni prihodki od prezasedenosti iz 9. člena uredbe sveta EU 2022/1854 so namenjeni izključno za pokrivanje upravičenih stroškov na prenosnem in distribucijskem omrežju.
- (2) Prihodki iz prejšnjega odstavka se namensko porabijo za financiranje ukrepa iz točke b četrtega odstavka 10. člena uredbe 2022/1854. V kolikor ta ukrep ne zadošča za pokrivanje vseh upravičenih stroškov prenosnega in distribucijskega sistema potem se uporabijo presežni prihodki in druga ustrežna sredstva iz 3. odstavka 10. člena uredbe EU 2022/1854.
- (3) Če distribucijski operater ugotovi, da posluje s primanjkljajem omrežnine, o tem obvesti sistemskega operaterja in agencijo. Sistemski operater pri porabi presežnih prihodkov od prezasedenosti, le te razdeli/nameni tudi za pokrivanje primanjkljaja omrežnine distribucijskega operaterja. Uporabo presežnih prihodkov od prezasedenosti mora odobriti agencija skladno z drugim odstavkom 9. člena uredbe 2022/1854.

20. člen

(solidarnostni prispevek)

- (1) Začasni solidarnostni prispevek v letu 2022 in 2023 so dolžni plačati zavezanci, ki so gospodarske družbe, ki v Republiki Sloveniji izvajajo dejavnosti na področji pridobivanja in predelave surove nafte in zemeljskega plina.

- (2) Višina solidarnostnega prispevka zavezanca se določi letno na podlagi ugotovitve obdavčljivega dobička družbe za posamezno fiskalno leto iz prvega odstavka tega člena, tako da se izračuna razlika med dobičkom doseženim v posameznem letu in povprečnim dobičkom družbe v obdobju od leta 2018 do leta 2021, zvišanim za dvajset odstotkov.
- (3) Solidarnostni prispevek morajo zavezanci določiti za vsako leto in ga po postopkih, ki veljajo za davke, nakazati v proračun Republike Slovenije na posebno namensko postavko proračuna.

V. PORABA PRESEŽNIH PRIHODKOV

21. člen

(poraba presežnih prihodkov proizvajalcev električne energije)

Sredstva zbrana na podlagi 17. člena tega zakona se lahko namenjajo le za financiranje ukrepov v podporo končnim odjemalcem električne energije, s katerimi se blažijo vplivi visokih cen električne energije. Ukrepi, ki ne smejo spodbujati teh istih odjemalcev k večji porabi električne energije, so:

- mehanizem kompenzacije omrežnine;
- finančno pomoč odjemalcem električne energije, ki pripadajo ranljivim skupinam;
- nadomestila dobaviteljem, ki morajo odjemalcem dobavljati električno energijo po regulirani ceni, ki ne pokriva stroškov nabave te energije;
- znižanje visokih stroškov nakupa električne energije za končne odjemalce električne energije za omejeno količina porabljene električne energije;
- spodbujanje naložb končnih odjemalcev električne energije v tehnologije za zniževanje emisij toplogrednih plinov, izrabo obnovljivih virov energije in zviševanje energetske učinkovitosti.

VI. DRUGI UKREPI

22. člen

(zaščiteni odjemalci električne energije)

- (1) Zaščiteni odjemalci so odjemalci, ki morajo biti neprekinjeno oskrbovani z električno energijo zaradi:
- kritičnih nacionalnih ali regionalnih potreb,
 - zagotavljanja javnega zdravja in varnosti,
 - preprečevanja nastanka katastrofalne škode na infrastrukturi in napravah uporabnikov elektroenergetskega omrežja.
- (2) Zaščiteni odjemalci so razporejeni v sledeče skupine:
- plinske kompresorske postaje ter glavna nadzorna mesta za nadzor sistemov oskrbe s plinom in postopkov v sili,
 - pomembni uporabniki omrežja v skladu s točko (c) drugega odstavka 4. člena Uredbe Komisije EU 2017/2196 z dne 24. novembra 2017 o vzpostavitvi omrežnega kodeksa o izrednih razmerah pri oskrbi z električno energijo in ponovni vzpostavitvi oskrbe,
 - sistemi za oskrbo s pitno vodo,
 - pomembnejši obrati za proizvodnjo, predelavo ali skladiščenje osnovnih živil,
 - bolnišnice in drugi izvajalci zdravstvene dejavnosti, ki izvajajo storitve nujne medicinske Pomoči,
 - druga infrastruktura oz. dejavnosti, ki za katere obstaja pomembnost po neprekinjenem napajanju in so ključne za državo in dobavne verige v državi (npr. pomembnejša letališča in z njimi povezani nadzorni objekti, pristanišča, ki imajo nacionalni infrastrukturni pomen, izvajalci digitalnih in telekomunikacijskih storitev, železniška infrastruktura, izvajalci storitev v nujnih primerih, pomembnejša infrastruktura vojska, pomembnejše finančne institucije).
- (3) Podroben seznam druge infrastrukture iz zadnje alineje prejšnjega odstavka določi sistemski operater.

23. člen

(vrnitev dobavitelja na maloprodajni trg električne energije in plina)

(1) Dobavitelj električne energije ali plina končnim odjemalcem, ki mu je v obdobju od 1. 1. 2021 do konca veljavnosti tega zakona prenehalo članstvo v bilančni shemi ali s tem dobaviteljem povezana družba ali družba, v kateri ima večinski delež ista pravna ali fizična oseba kot v tem dobavitelju, ne more postati član bilančne sheme 5 let po prenehanju veljavnosti tega zakona.

(2) Izpolnjenost pogoja iz prejšnjega odstavka preveri operater trga za električno energije ali operater prenosnega sistema (v primeru plina) pred sklenitvijo bilančne pogodbe ali pogodbe o izravnavi.

(3) Dobavitelj električne energije ali plina, ki je v obdobju od 1. 1. 2021 do konca veljavnosti tega zakona prenehal z dobavo končnim odjemalcem električne energije ali plina, vendar je ostal član bilančne sheme, pri elektrooperaterju ali operaterju sistema ne more registrirati novih pogodb o dobavi električne energije ali plina končnim odjemalcem 5 let po prenehanju veljavnosti tega zakona.

(4) Ta člen ne velja za dobavitelje, ki:

- ob izstopu iz bilančne sheme izvedejo prenos sklenjenih pogodb o dobavi na drugega dobavitelja,
- izkažejo, da so izstopili iz bilančne sheme ali prenehali z dobavo končnim odjemalcem iz razloga insolventnosti oziroma nelikvidnosti ali, da bi to preprečili.

24. člen

(prenos celotnega portfelja dobavitelja, ki se umika s trga)

Vlada RS lahko v izrednih primerih, ko se dobavitelj električne energije ali plina umakne s trga, njegove dotedanje odjemalce, ki niso upravičeni do nadomestne oskrbe, dodeli enemu ali več novim dobaviteljem električne energije ali plina izmed preostalih dobaviteljev, ki delujejo na trgu.

25. člen

(nakup električne energije in plina)

Za javna naročila za dobavo električne energije ali plina se Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15, 14/18, 121/21, 10/22, 74/22 – odl. US in 100/22 – ZNUZSZS) ne uporablja, če vrednost javnega naročila ne presega vrednosti, od katerih dalje je potrebna objava v Uradnem listu Evropske Unije. V primeru teh naročil naročnik upošteva drugi odstavek 21. člena Zakona o javnem naročanju.

VII. NADZOR

26. člen

(nadzor)

- (1) Nadzor nad izvajanjem tega zakona opravlja inšpekcija, pristojna za energijo.
- (2) Ne glede na prvi odstavek tega člena opravlja nadzor nad izvajanjem prvega odstavka 19. člena tega zakona agencija.
- (3) Ne glede na prvi odstavek tega člena opravlja nadzor nad izvajanjem določb iz drugega odstavka 13. člena Finančna uprava Republike Slovenije.

VIII. KAZENSKE DOLOČBE

27. člen

(prekrški)

- (1) Z globo od 20.000 do 40.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če krši določbe 15. člena (obvezna omejitev tržnih prihodkov), 19. člena (presežni prihodki od prezasedenosti) ali 23. člena (vrnitev dobavitelja na maloprodajni trg električne energije in plina).

- (2) Z globo od 10.000 do 20.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.
- (3) Z globo od 1.500 do 2.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.
- (4) Z globo od 1.000 do 2.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, ki je upravičena do subvencij za nakup lesnih peletov po 13. členu, če predloži lažne podatke o ceni in količini kupljenih peletov.
- (5) Z globo od 1.000 do 2.000 eurov se za prekršek iz prve do četrte alineje prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.
- (6) Z globo od 500 do 1.500 eurov se za prekršek iz četrtega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

28. člen
(višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

IX. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

29. člen
(izvršilni predpis)

Vlada izda predpis iz šestega odstavka 9. člena najkasneje v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

30. člen
(upoštevanje presežnih prihodkov od prezasedenosti)

Pri porazdelitvi presežnih prihodkov iz 19. člena Uredbe EU 2022/1854 se upoštevajo prihodki let 2022 in 2023.

31. člen
(začetek in prenehanje veljavnosti)

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in velja do 31. decembra 2023.

III. OBRAZLOŽITVE ČLENOV:

K 1. členu

Ta člen določa zakon določa vsebino zakona, in sicer ukrepe za zmanjšanje uvozne odvisnosti pri oskrbi z energijo, pobiranje prispevkov od izjemnih dobičkov ter poročanje in evalvacijo ukrepov ter tudi ukrepe za izvajanje Uredbe Sveta (EU) 2022/1854 z dne 6. oktobra 2022 o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije.

K 2. členu

Člen določa, da imajo izrazi v tem zakonu enak pomen, kot ga določajo predpisi s področja energetike.

K 3. členu

Pristop določitve podaja navodilo kako bo operater upošteval pri določitvi ur kritične obremenitve.

Način določitve upošteva dejstvo, ko nastopa najvišja obremenitev sistema in v katerem so največkrat zaznane najvišje cene energije, hkrati pa se v tem obdobju lahko pojavi pomanjkanje energije.

K 4. členu

Člen določa obveznost, da se v mesecih od 1. decembra 2022 do 31. marca 2023 porabo elektrike v koničnih urah, glede na konično porabo, ki jo brez upoštevanja učinka ukrepa za zmanjšanje konične porabe, napove sistemski operater, zmanjša za najmanj 5%. Konične ure določi sistemski operater in sicer le za delovne dneve. Število koničnih ur v mesecu je vsaj 10 % vseh ur.

Izvajalec ponudbe za znižanje konične porabe pridobi na javnem razpisu, za obdobje od začetka decembra 2022 do konca marca 2023. Izvajalec aktivira pogodbe za znižanje porabe v času koničnih ur. Izvajalec aktivira toliko pogodb, kolikor je potrebno za doseganje zmanjšanja porabe v času koničnih ur za vsaj 5%, in sicer najprej cenejše pogodbe.

K 5. členu

Člen določa, da se za vzpodbujanje zmanjševanja odjema končnih odjemalcev v obdobjih kritične obremenitve omrežja (v nadaljevanju: KOO) uvede mehanizem kompenzacije omrežnine; upravičenci za kompenzacijo obveznosti iz omrežnine za prevzem električne energije so uporabniki sistema s priključno močjo večjo kot 43 kW.

Nadalje je določeno, da intervale KOO za zmanjšanje porabe za referenčno obdobje določi sistemski operater.

K 6. členu

Ukrep vzpodbuja uporabnike, da bodisi sodelujejo pri zmanjšanju konic v obdobjih konične obremenitve omrežja bodisi da sodelujejo pri zmanjšanju bruto porabe električne energije v referenčnem obdobju. Ukrep vključuje tudi uporabnike, ki so v preteklem letu že investirali v ukrepe za povečanje učinkovite rabe energije in bodo za to naknadno kompenzirani v deležu sorazmernemu koristim za sistem.

Predlog izvedbe ukrepa je dodatno zaostren s pogojem, da upravičenci ob izpolnjevanju kriterija za premaknitev porabe iz prvega odstavka izpolnjujejo še pogoj nezvišanja neto porabe v referenčnem obdobju.

K 7. členu

Člen določa vire sredstev za povrnitev dela omrežnine zaradi ugotovljene premaknjene porabe oziroma premika odjema električne energije iz obdobja KOO in sicer iz mase sredstev pridobljenih iz presežkov obvezne zgornje meje tržnih prihodkov in proračuna Republike Slovenije.

K 8. členu

Ukrep pomembno spodbuja lastnike oziroma upravitelje naprav za shranjevanje električne energije k zmanjševanju odjema v času največjih obremenitev in s tem prispeva k zmanjševanju bruto porabe električne energije v konicah, saj podpira nadaljnje obratovanje hranilnikov energije pri tem pa usmerja k porabi električne energije za namen polnjenja hranilnikov v času izven obdobja, ko ne nastopajo konice sistema. Glede na to, da ukrep ne spodbuja k zmanjšanju bruto porabe, ni treba nameniti spodbude za zgolj premaknitev porabe.

Predpogoj za uspešnost je, da sistemski operater pri določitvi ur konične obremenitve upošteva člen glede določitve ur konične obremenitve sistema.

K 9. členu

Člen z odstopom od določb 18. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 in 121/22 – ZUOKPOE) na podlagi začasnega okvira določa bolj ugodne pogoje za dodeljevanje spodbud za nekatere vrste naprav na OVE. Pomoči se bo dodeljevala v obliki neposrednih nepovratnih sredstev za naslednje projekte, izvajalec bo Center za podpore.

Evropska komisija je sprejela Začasni okvir za krizne ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu po agresiji Rusije proti Ukrajini, katerega namen je državam članicam omogočiti, da odpravijo pomanjkanje likvidnosti, s katerim se soočajo podjetja, ki jih je neposredno ali posredno prizadela resna motnja v gospodarstvu, povzročena z rusko vojaško agresijo proti Ukrajini. Za zmanjšanje odvisnosti od uvoza ruskih fosilnih goriv in razširitve razpoložljivosti energije iz obnovljivih virov se določa začasni ukrep finančnih pomoči za spodbujanje električne energije iz obnovljivih virov, obnovljivega vodika, bioplina in biometana iz odpadkov in ostankov, shranjevanja električne in toplotne energije ter toplote iz obnovljivih virov in odvečne toplote, ki se dodeljujejo kot državne pomoči v skladu s sprejetim začasnim okvirom ter nadaljnjimi spremembami. Po sprejemu tega zakona bo Vlada z uredbo in skladno z začasnim okvirom določila način odločanja centra za podpore o dodeljevanju pomoči, podrobnejše pogoje, tehnične specifikacije, vrste upravičencev do pomoči, intenzivnost pomoči, poročanje ter spremljanje izvajanja ukrepa.

K 10. členu

S tem členom se proizvajalcem električne energije, ki so vključeni v podporno shemo OVE in SPTE, omogoči sprememba vrste podpore iz obratovalne podpore na zagotovljeno odkupno ceno električne energije s čemer se jim zagotovi odkup električne energije po v naprej znani ceni, ki jim krije proizvodne stroške vključno z predpisanim donosom. V predpisih, ki opredelijo podpore so spremembe vrst podpore omejene na dve ali tri leta. V trenutni situaciji je pomembno, da se predvsem manjšim proizvajalcem, ki so lahko prejemniki podpore v obliki zagotovljenega odkupa, omogoči takojšnja sprememba vrste podpore v primeru, da ne bi uspeli skleniti pogodbe o prodaji na trgu.

K 11. členu

V okviru podporne sheme OVE in SPTE se obratovalna podpora določi kot razlika med referenčnimi stroški proizvodnje električne energije iz OVE in v SPTE ter referenčno ceno električne energije. Ta pa se skladno z Uredbo o pravilih za pripravo napovedi položaja proizvodnih naprav na obnovljive vire energije in s soproizvodnjo toplote in električne energije z visokim izkoristkom na trgu z električno energijo (Uradni list RS, št. 194/21) določi z uporabo podatkov iz Madžarske energetske borze. Ker so cene produkta futures za leto 2023 trenutno bistveno višje, kot ceno dosegajo proizvajalci v prodajnih pogodbah je smiselno referenčno ceno električne energije določiti kot fiksno ceno skladno s 6. členom Uredbe Sveta (EU) 2022/1854 in znaša 180 EUR/MWh.

Ne glede na prvi odstavek 3. člena uredbe iz prejšnjega odstavka Agencija za energijo referenčno ceno električne energije za leto 2023 določeno skladno s tem členom objavi najkasneje 15. decembra 2022.

K 12. členu

Glede na zaostreno situacijo v zvezi z oskrbo z energijo je zaradi blaženja posledic povišanih cen energije in posledično toplote iz sistemov daljinskega ogrevanja potrebno omogočiti ukrep vlade, ki bo določil najvišjo ceno toplote iz sistema. Le to se omogoči tako, da vlada z uredbo določi najvišjo ceno za določeno tarifno skupino. Ukrep se lahko nanaša na posameznega ali na vse distributerje.

K 13. členu

Poleg zaostrene ekonomske situacije na energetskem trgu v zvezi z oskrbo z električno energijo, pogonskimi gorivi in zemeljskim plinom, se razmere spreminjajo tudi za druge energente, in sicer se draži predvsem lesna biomasa v obliki peletov. Glede na prejšnja leta so se cene peletov zvišale predvsem zaradi zmanjšane ponudbe, ki je nastala zaradi omejevanja uvoza peletov iz drugih držav. Zaradi navedenega je predvideno subvencioniranje že kupljenih peletov za fizične osebe, ki razpolagajo z vgrajeno kurilno napravo za običajne potrebe oskrbe s toplotno energijo svojega gospodinjstva, ki kot gorivo uporablja lesne pelete. Količina subvencioniranih peletov za posameznega upravičenca ali naslov kurilne naprave v nobenem primeru za predvideno obdobje ne sme presegati 3 tone.

K 14. členu

Za dobavitelje tekočih goriv se za leto 2022 v primeru nedoseganja predpisanega deleža OVE, ki je določen v 59. členu Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Ur. l. RS št. 121/21 in 189/21) ne uporablja kazenska določbe.

Dobavitelji v letu 2022 zaradi razmer na trgu ne bodo mogli doseči predpisanega deleža OVE.

K 15. členu

Zakon omejuje tržne prihodke od prodaje električne energije na 180 evrov na MWh, ne glede na vrsto pogodbe, čas ali način sklenitve pogodbe. Vsi prihodki nad to ceno se smatrajo za presežne prihodke, ki pripadajo proračunu. Določeno je kdo za zavezanci za plačilo presežnih prihodkov in da morajo zavezanci, ki take prihodke ustvarjajo, te nakazati v proračun Republike Slovenije na posebno postavko. Ta člen določa, kako zavezanci določijo presežne prihodke. Določeno je tudi, kako si določijo presežne prihodke dobavitelji v primeru trgovanja na trgu na debelo, ko so kupili električno energijo po ceni višji od 180 evrov na MWh.

K 16. členu

Ta člen skladno z določbami 7. člena Uredba Sveta (EU) 2022/1854 z dne 6. oktobra 2022 o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije določa vrste elektrarn za katere velja omejevanje prihodkov. Omejitev tržnih prihodkov velja za prodajo električne energije, proizvedene iz vetra, geotermalne energije, vode, (razen iz črpalnih hidroelektrarn), biomase (trdna ali plinasta biomasna goriva) razen biometana, odpadkov in jedrske energije.

K 17. členu

Ta člen omogoča izjemo da se za električno energijo iz proizvodnih naprav, katerih stroškovna cena presega zamejeno ceno 180 evrov na MWh, določi višja zamejena cena, ki omogoča pokritje stroškov proizvajalca. Vloga za ugotovitev in odobritev drugačne najvišje cene za ugotavljanje presežnih prihodkov se pošlja na Agencijo za energijo, ki o izjemi odloči z odločbo v upravnem postopku.

K 18. členu

Ta člen določa, da morajo zavezanci za ugotavljanje svojih presežnih prihodkov vzpostaviti ustrezno evidenco, da je mogoče ugotavljati stanje glede cen pri opravljenih poslih na proizvodno napravo natančno pri proizvajalcih oziroma na dobavitelja natančno.

K 19. členu

S tem členom se prenašajo določbe 10. člena Uredba Sveta (EU) 2022/1854 z dne 6. oktobra 2022 o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije. Tako se v skladu z omenjeno uredbo določa za kaj je mogoče nameniti zbrana sredstva presežnih prihodkov proizvajalcev električne energije. Pri tem je potrebno zagotoviti, da to ne bo spodbujalo večje porabe energije. Člen določa, da se lahko spodbujajo ukrepi: razpisi systemskega operaterja za nadomestila končnim odjemalcem električne energije za zmanjšanje njihove porabe električne energije, finančno pomoč odjemalcem električne energije, ki pripadajo ranljivim skupinam, nadomestila dobaviteljem, ki morajo odjemalcem dobavljati električno energijo po regulirani ceni, ki ne pokriva stroškov nabave te energije, znižanje visokih stroškov nakupa električne energije za končne odjemalce električne energije za omejeno količina porabljene električne energije, spodbujanje naložb končnih odjemalcev električne energije v tehnologije za zniževanje emisij toplogrednih plinov, izrabo obnovljivih virov energije in zviševanje energetske učinkovitosti.

K 20. členu

Ta člen skladno z določbami 14. člena Uredba Sveta (EU) 2022/1854 z dne 6. oktobra 2022 o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije določa zavezance za plačilo solidarnostnega prispevka. Zakon določa, da se višina solidarnostnega prispevka zavezanca določi letno za 2022 in 2023, na podlagi ugotovitve obdavčljivega dobička družbe za posamezno fiskalno leto. Izračuna se kot razlika med dobičkom doseženim v posameznem letu in povprečnim dobičkom družbe v obdobju od leta 2018 do leta 2021, zvišanim za dvajset odstotkov. Določeno je, da je treba solidarnostni prispevek določiti po postopkih, ki veljajo za davke, in ga nakazati v proračun Republike Slovenije na posebno namensko postavko proračuna.

K 21. členu

Zaradi visokih cen na trgih električne energije, ukrepa znižanja porabe električne energije in ohranjanja tarifnih postavk omrežnine za prenosni in distribucijski sistem v letu 2023 na nivoju leta 2022, se presežni prihodki od prezasedenosti iz 9. člena uredbe sveta EU 2022/1854 let 2022 in 2023 namenijo izključno za pokrivanje upravičenih stroškov systemskega in distribucijskega operaterja.

Če ti prihodki ne zadoščajo, se upravičeni stroški distribucijskega in prenosnega operaterja pokrivajo s presežnimi prihodki ali drugimi sredstvi (npr. proračunska sredstva).

Tretji odstavek določa način razdelitve presežnih prihodkov od prezasedenosti za pokrivanje primanjkljaja omrežnine za distribucijskega operaterja.

K 22. členu

Določitev pravne podlage za rotirajoče redukcije odjema električne energije in določitev zaščiteneh odjemalcev.

V trenutnem predlogu gospodinjiski odjemalci niso zaščiteni odjemalci.

K 23. členu

Ta člen določa omejitve pri vrnitvi na maloprodajni trg električne energije in plina tistih dobaviteljev, ki jim je v času izrednih razmer na trgu z električno energijo in plinom prenehalo članstvo v bilančni shemi ali so prenehali z dobavo končnim odjemalcem vendar ohranili članstvo v bilančni shemi.

S tem so namreč povzročili, da so končni odjemalci prešli bodisi v režim zasilne oskrbe bodisi k drugemu dobavitelju (v nasprotnem primeru bi ostali brez električne energije oz. plina). V obeh primerih je zaradi pripada novih odjemalcev prišlo do obremenitev operaterjev oz. preostalih dobaviteljev, kar je v izrednih razmerah še posebej obremenjujoče. Drugače povedano, s tem ko je dobavitelj prenehal z dobavo, je finančna tveganja (bremena) prenesel na druge dobavitelje, ki so kljub težkim razmeram ostali aktivni na trgu. Z večjim prilivom novih odjemalcev jim je celo lahko nastajala škoda, saj sklenitve pogodbe o dobavi z določenimi kategorijami odjemalcev niso niti smeli zavrniti.

Glede na navedeno je namen določbe, da se tistim dobaviteljem, ki so s svojim odhodom povzročili dodatno finančno breme drugim dobaviteljem (ki so morali prevzeti njihove odjemalce) prepreči, da jim z vrnitvijo v ugodnih razmerah (kar bi jim omogočalo prodajo po nižjih cenah) povzroči dodatna škoda zaradi menjav dobavitelja za ugodnejšega.

Da se prepreči morebitno izigravanje določbe, omejitev iz prvega odstavka velja tudi za z dobaviteljem povezane družbe kot jih določa Zakon o gospodarskih družbah (Ur. l. RS, št. 65/09, s sprem.) ali za družbe, v kateri ima večinski delež ista pravna ali fizična oseba kot v tem dobavitelju.

K 24. členu

V času zaostrenih razmer za dobavo plina so dodatno ranljivi odjemalci, ki sicer po zakonu o oskrbi s plini niso upravičeni do zasilne oskrbe, saj v normalnih razmerah pričakujemo, da bodo brez težav zamenjali dobavitelja. V razmerah, ko dobavitelji ne želijo širiti obseg svojih odjemalcev zaradi razmer na trgu pa je pomembno, da ima Vlada RS vzvod, s katerim lahko zagotovi oskrbo s plinom tudi tem odjemalcem.

K 25. členu

Člen za javna naročila za dobavo električne energije ali plina določa odstop od določb Zakona o javnem naročanju.

Zaradi trenutnih razmer na trgu, v katerih je rok veljavnosti ponudbe izredno kratek, se električne energije in plina s klasičnimi postopki sploh ne da naročiti oziroma kupiti.

K 26. členu

Člen določa organe pristojen za nadzor nad izvajanjem določb zakona.

K 27. členu

Člen določa višino globe za posamezne prekrške.

K 28. členu

Člen določa, da je v hitrem prekrškovnem postopku globa lahko višja kot sicer.

K 29. členu

Člen določa roke za izdajo izvršilnih predpisov.

K 30. členu

Člen določa da se pri porazdelitvi presežnih prihodkov iz 10. člena Uredbe EU 2022/1854 se upoštevajo prihodki let 2022 in 2023.

K 31. členu

Člen določa začetek veljavnost zakona in sicer naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Ker gre za interventni zakon je določen tudi zaključek veljavnosti zakona in sicer 31. december 2025

OSNUTEK ZA JO

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

/

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA KRAJŠANEM POSTOPKU

V skladu s 143. členom Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US in 111/21) Vlada Republike Slovenije predlaga, da se predlog zakona obravnava po nujnem postopku, da se preprečijo težko popravljive posledice za delovanje države zaradi vpliva visokih cen energentov.

Zaradi obvladovanje kriznih razmer na področju električne energije je treba sprejeti nov zakon z nujnimi ukrepi za zmanjšanje uvozne odvisnosti pri oskrbi z energijo, pobiranje prispevkov od izjemnih dobičkov ter poročanje in evalvacijo ukrepov.

Vlada Republike Slovenije na podlagi drugega odstavka 58. člena Poslovnika državnega zbora predlaga obravnavo predloga zakona na izredni seji Državnega zbora Republike Slovenije.